

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta (HE 5/2015 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 1/2015 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Pekka Paaermaa, sosiaali- ja terveysministeriö
- asiantuntija Miia Kannisto, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- lainopillinen asiamies Harri Hellstén, Suomen Yrittäjät.

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Verohallinto
- Kansaneläkelaitos
- Akava ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi työttömyysturvalakiin säännökset ikääntyneiden työnhakijoiden päivärahan perusteena olevan palkan määrittelystä ja Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan oikeudesta saada tietoja etuudensaajien tuloista. Niiden työnhakijoiden, jotka täyttävät työssäoloehdon täytettyään 58 vuotta, ansiopäiväraha ehdotetaan määriteltäväksi aikaisemman palkan perusteella, jos uusi palkka on määrältään pienempi. Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassalle ehdotetaan annettavaksi oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden rajoitusten estämättä Verohallinnolta tietoja väärinkäytösten selvittämiseksi.

Valiokunnan mietintö StVM 1/2015 vp

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2015.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Työttömyyspäiväraha

Valiokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä jäljempänä esitetyin huomautuksin ja muutoksin. Valiokunta katsoo, että esitys tukee tavoitetta työurien pidentämisestä ja työllisyysasteen nostamisesta. Esitetty uudistus kannustaa ikääntyneitä työttömiä työnhakijoita vastaanottamaan myös sellaista työtä, josta maksettava palkka on pienempi kuin aiemmasta työsuhteesta maksettu palkka. Esityksen mukaan päivärahaa ei lasketa uudelleen, jos työtön, joka työllistyy, on työssäoloehdon täytyttyä ollut vähintään 58-vuotias. Valiokunta pitää hyvänä, ettei työtä vastaanottavan ikääntyneen työnhakijan työttömyyden aikainen toimeentulo enää heikkene mahdollisen uuden työttömyyden vuoksi. Esitys liittyy työmarkkinajärjestöjen neuvottelemaan vuoden 2017 eläkeuudistukseen, jota koskeva hallituksen esitys on tarkoitettu antaa eduskunnalle syysistuntokauden alussa.

Työttömyyspäivärahan laskemista koskeva, päivärahan tasoa vastaavalla tavalla suojaava säännös on voimassa niiden 57 vuotta täyttäneiden työttömien osalta, jotka työllistyvät kunnan järjestämään työhön julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetyn työllistämismääräyksen perusteella. Valiokunta huomauttaa, että jatkossa on syytä selvittää niin kunta- kuin yksityissektorillekin työllistyvien päivärahan laskemista koskevien ikärajojen yhtenäistämistä.

Hallituksen esitys koskee palkansaajan työttömyyspäivärahaa, ja sillä korjataan ikääntyneiden osalta palkansaajien työttömyysturvassa olevaa kannustinongelmaa. Vaikka yrittäjien työttömyysturvassa ei ongelmaa vastaavalla tavalla ilmene, yrittäjien työurien pidentämiseksi olisi tarpeen selvittää, miten yrittäjätoiminnasta työttömäksi jäävää ikääntyntä henkilöä voitaisiin nykyistä paremmin kannustaa uudelleen työllistymiseen.

Tietojen luovuttaminen

Esityksessä ehdotetaan, että Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla olisi salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada Verohallinnolta maksutta tietoja etuudensaajan tuloista työttömyysturvan väärinkäytösten selvittämiseksi. Esityksen perustelujen mukaan uusi säännös on tarpeen, koska oikeus saada tietoja etuudensaajan tuloista on lainsäädännöllisesti epäselvä.

Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että ehdotettu tarkoitettu on sinänsä perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä peruste rajoittaa yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa antamalla tietojensaantioikeus kyseisille tahoille myös laajemmin kuin yksittäistapauksissa. Esityksen perustelujen perusteella tietojensaantioikeus koskee Verohallituksella olevia etuudensaajien tulotietoja. Tällaista tietosisältöjen rajausta ei kuitenkaan sisälly ehdotettuun säännökseen, vaikka tietojensaantioikeus on siinä kytketty tarpeellisuusvaatimukseen. Tämän vuoksi lakiehdotuksen 13 luvun 1 §:n 4 momenttia on muutettava siten, että tietojensaantioikeus joko kytketään välttämättömyysvaatimukseen tai tietosisällöt täsmennetään esimerkiksi esityksen perusteluissa mai-

Valiokunnan mietintö StVM 1/2015 vp

nitulla tavalla. Tällainen muutos on edellytyksenä sille, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavalisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan perustelluinta on tällaisessa sääntely-yhteydessä täsmentää säännöstä siten, että Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassoilla on oikeus saada ainoastaan työttömyysetuutta saavien tietoja, samoin kuin siten, että oikeus koskee ainoastaan näiden henkilöiden tulotietoja. Tällöin tietojensaantioikeus voi liittyä myös ehdotetun tarkoituksen kannalta tarpeellisiin tietoihin. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta ehdottaa pykälää muutettavaksi perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 5/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 8 §:n 4 momentti ja 14 luvun 1 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1049/2013, sekä
lisätään 13 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 288/2012 ja 1374/2014, uusi 4 momentti seuraavasti:

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

8 §

Päivärahakauden alkaminen alusta ja palkan uudelleenlaskeminen

---

Jos työnhakijan työssäoloehto on täyttynyt työssä, johon hänet on työllistetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 §:n 3 momentin mukaisen velvoitteen perusteella tai jos työssäoloehto on täyttynyt työnhakijan täytettyä 58 vuotta, työttömyyspäivärahan perus-

Valiokunnan mietintö StVM 1/2015 vp

teena olevaa palkkaa ei lasketa uudelleen, ellei uusien tulotietojen perusteella laskettu palkka ole aiemmin määrättyä palkkaa suurempi. Jos työnhakijan työssäoloaikaan on luettu aikaa, jona hän on ollut työllistymistä edistävässä palvelussa, työttömyyspäivärahan perusteena olevaa palkkaa ei lasketa uudelleen.

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä saada ~~sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Verohallinnolta maksutta tiedot, jotka ovat tarpeen~~ työttömyysetuuksien väärinkäytösten selvittämiseksi **tarpeelliset tiedot työttömyysetuuksien saajien tuloista.**

14 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 a §

Palkkakertoimella tehtävät tarkistukset

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen määrät ovat vuoden 2013 tasossa. Määriä tarkistettaessa pyöristetään ne lähimpään euroon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 14 luvun 1 a §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 .

Henkilöihin, joiden työssäoloaika on täytynyt tämän lain voimaan tullessa, sovelletaan 6 luvun 8 §:n 4 momenttia sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa.

Helsingissä 24.6.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

Valiokunnan mietintö StVM 1/2015 vp

puheenjohtaja Tuula Haatainen sd
varapuheenjohtaja Hannakaisa Heikkinen kesk
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr
jäsen Anna-Maja Henriksson r
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Sanna Lauslahti kok
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Sari Raassina kok
jäsen Vesa-Matti Saarakkala ps
jäsen Annika Saarikko kesk (osittain)
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Martti Talja kesk (osittain)
varajäsen Sari Tanus kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää